

PROF. DR. MEHMET NACİ BOLAY'IN HAYATI, KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

Prof. Dr. Vahdettin BAŞCI *

10 Eylül 1942 yılında Konya'nın Ermenek ilçesinde doğan Prof. Dr. M. Naci Bolay, 1954'de ilkokuldan mezun olduktan sonra, 1954-1955 ders yılında sanat okuluna devam ederek ikinci sınıfa geçti. 1955-1956 ders yılında İmam-Hatip okulu birinci sınıfından yeniden öğrenimine başladı. Bu okuldan 1972 yılında mezun olan M. Naci Bolay, yüksek öğrenimine Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nde başladı ve 1966'da bu öğrenimini tamamladı. Ardından, Konya Kız İlköğretim Okuluna tayin edildi. Beş yıl bu okuldan çalıştıktan sonra Ekim 1971'de asker oldu. Askerlik görevini 30 Aralık 1972'de tamamladı. Aynı tarihte İstanbul Bayrampaşa Orta Okuluna tayin edildi. 9-10 Nisan 1973'de açılan asistanlık sınavını kazanarak 17 Ağustos 1973'te Atatürk Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesinde asistanlık görevine başladı. 3.9.1976 yılında **“Farabi ve İbn Sina'da Kavram Anlayışı”** adlı teziyle doktor, 27.11.1981 tarihinde **“İbn Sina Mantığında Önergeler”** adlı çalışmasıyla Doçent, 15.3.1989 tarihinde de **“İbn Sina”** adlı eseriyle profesör oldu. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Mantık, Felsefe Tarihi, İslâm Felsefesi, Din Felsefesi, Sistematik Felsefe derslerini okutan Prof. Dr. Naci Bolay, bir dönem de Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Başkanlığı yaptı. Ayrıca İlahiyat Fakültesinde Yönetim Kurulu ve Fakülte Kurulu üyeliğinde bulundu.

Belli bir dönem Fransa ve Bağdat'ta çeşitli araştırmalar yapan M. Naci Bolay, daha sonra Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne tayin oldu. Bu fakültede bir süre Felsefe Bölüm Başkanlığı yapan hocamız, daha sonra Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dekanlığına atandı. Çok sayıda öğrenci ve bilim adamının yetiştirilmesinde emeği olan Prof. Dr. M. Naci Bolay 19 Mayıs 2001 tarihinde Ankara'da yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak Hakkın rahmetine kavuştu.

* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü.

Prof. Dr. M. Naci Bolay'ı tanımak için biraz onun kişiliğinden bahsetmemiz gerekir:

Benim de doktora tez danışmanlığımı yapmış olan Prof. Dr. M. Naci Bolay'la tanışmamız 1975 yılında oldu. Onun adını daha önceden duymuştum. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenci iken aynı fakültede Felsefe Tarihi ders hocamız Sayın Prof. Dr. Süleyman Hayri Bey, "Erzurum'a gidersen bizim Naci ile tanış" demişti. O günlerde şimdiki adı İlahiyat Fakültesi olan Fakültemiz İslâmi İlimler Fakültesi olarak bugünkü Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesinin zemin katında bulunmaktaydı. Naci Bey'le ilk tanışmamız bir pinpon masasında pinpon oynarken olmuştu. Kendisiyle o zaman uzun bir görüşmemiz olmuştu.

Prof. Dr. Naci Bolay görünüş itibariyle mütebessim çehreli, tatlı gülümseyişli, kibar, esprili ve babacan tavırlı, hafızalarda hoş bir izlenim bırakan karaktere sahipti. Hocalığı yanında gerçek bir dost, ülkesine ve insanına olan sevgisiyle de hepimizin örnek alması gereken ideal bir insandı. Engin bir hoşgörüyü ve kuvvetli bir hafızaya sahip olan Hocamız, hemen her insanla iletişim kurabilen ve bu iletişimi devam ettiren bir kişiydi.

ESERLERİ

A. Telif Eserleri **

1. **Farabi ve İbn Sina'da Kavram Anlayışı** (Erzurum, 1976, Doktora tezi). Bu eser Milli Eğitim Bakanlığınca 1990 yılında yayınlandı.

2. **İbn Sina Mantığında Önergeler** (Erzurum, 1981, Doçentlik tezi). Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1994 yılında yayınlandı.

3. **İbn Sina**, Kültür Bakanlığınca 1988'de yayınlandı.

B. Makale ve Sempozyum Bildirileri

1. "İbn Sina Mantığında Model Önergeler ve Bu Önergelerin

** Bu yazımızda, Dr. İsmail Köz'ün "Modern Türk Düşüncesinde Mantık Çalışmaları" (*Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XLIII/I, 2002, s. 135-170) isimli makalesinden yararlandık.

İbn Hazm Vasıtasıyla İslâm Fıkhnına Uygulanışı”, **Uluslararası İbn Sina Sempozyumu Bildirileri**, 17-20 Ağustos, Ankara, 1983.

2. “İbn Sina'daki Modalitelerin Modern Mantık Açısından İncelenmesi” (Teo Grünberg ile beraber), **Uluslararası İbn Sina Sempozyumu Bildirileri**, 17-20 Ağustos, Ankara, 1983.

3. “Mantık Tarihinde Mühim Bir Hadise ve İmam Gazali”, **II. İslâmi İlimler Sempozyumu**, İstanbul, Eylül, 1981.

4. “Mantıkçı Olarak İbn Kemal”, **Şeyhül-İslâm İbn Kemal Sempozyumu Tebliğleri**, Ankara, 1986.

5. “Modalite Meselesi ve Modal Önergeler Yönünden Aristo ile Farabi'nin Bir Mukayesesi”, **Seminer Dergisi** (Özel Sayı), İzmir, 1989.

6. “Yüklemin Niceliği Meselesi ve İbn Sina Mantığında Yükleme Nicelikli Önergeler”, **Uluslararası İbn Sina Sempozyumu Bildirileri**, 17-20 Ağustos, Ankara, 1983.

Muhtelif zamanlarda verdiği çok sayıda seminer ve konferans tebliğleri de olan Hocamıza Allah'dan rahmet diliyorum. Ruhunuz şad olsun hocam.